

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

Серія:
Педагогічні науки

Series:
Pedagogical Sciences

Випуск 221 (2025)
Edition 221 (2025)

Кропивницький – 2025
Kropyvnytskyi – 2025

УДК 378

Н 34

DOI випуску: 10.36550/2415-7988-2025-1-221

Н 34 Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2025. Випуск 221. 506 с.

ISBN 978–7406–57–8

ISSN 2415–7988 (Print)

ISSN 2521–1919 (Online)

ICV 2020 = 77.92

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (галузь знань: А Освіта), згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat, публікаціям присвоюється ідентифікатор цифрового об'єкта DOI.

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення №599 від 27.07.2023 р. Ідентифікатор медіа R30-01123.

Редколегія:

Головний редактор:

Філоненко О. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Члени редакційної колегії:

Габелко О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Центральноукраїнського університету імені Володимира Винниченка

Давидович Н. – професор, університетський центр Самарія, Аріель, Ізраїль

Довга Т. Я. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Жатан Є. – професор Гданського університету, Польща

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Лещенко Г. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Окольніча Т. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Остенда О. – професор технологічного університету, Катовіце, Польща

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Растригіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рацул О. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рябовол Л. Т. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Л. О. – доктор педагогічних наук, професор Криворізького державного педагогічного університету

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 4 від 27.10.2025)

Статті подано в авторській редакції

© Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2025

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана	
СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ В ОКРЕМИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ	426
ФІЛОНЕНКО Оксана	
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	432
ЧЕРНИЧКО Степан, БІДА Олена, ЧИЧУК Антоніна	
РОЗВИТОК ВИЩИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОЛЕДЖІВ КНР З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДУАЛЬНА ОСВІТА	436
МЕЛЬНИК Богдан	
ВИКОРИСТАННЯ ФІЗИЧНИХ СИМУЛЯЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ КЛІНІЧНИХ ВИПАДКІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ОРТОДОНТІІ	440
БЄЛЯЄВА Анна	
САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В ПРОФЕСІЇ ТА ЇЇ СТРУКТУРА	444
БОЙКО Любов, СЕМАКОВА Тетяна	
РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ДОПОМІЖНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ПІДГОТОВЦІ ОНЛАЙН-ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	449
УМАНСЬКА Юлія	
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ДРАМАТИЗАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ	453
АБРАМОВА Оксана, МИРОНЕНКО Наталя, ПУЛЯК Ольга, КОНОНЕНКО Сергій	
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ STEM-ОСВІТИ ТА РЕАГУВАННЯ НА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ	459
ШОСТАК Ігор, КАБІЦЬКА Оксана, ХАРИТОНЕНКО Євген, МИРОНОВ Юрій	
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ МВС ДО ДІЙ У РИЗИКОНЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЯХ ЗАСОБАМИ ЄДИНОБОРСТВ ТА ДОМЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	466
ШІМІДТ Тетяна	
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ	470
САВЧЕНКО Ольга	
ПОТЕНЦІАЛ ГРАФІЧНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	474
ЛЕВА Андрій	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	482
ГАЛУЗЯК Василь	
ЗАРУБІЖНІ МОДЕЛІ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ УЧИТЕЛЯ	485
БАБЕНКО Артем	
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО- ДОЗВІЛІСЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	493
ЛЕВЧЕНКО Дмитро	
ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО НАУКОВО- ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	497
БОНДАРЄВ Дмитро	
ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУРСАНТІВ КРІЗЬ ПРИЗМУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ТА МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	500

professional self-realization of scientific and pedagogical workers of universities of Ukraine]. In Modern Aspects of Science: Vol. XIV. Part of international collective monographs (pp. 220–230). Prague: International Economic Institute s.r.o. S. 220-230. [in Ukrainian]

11. Pinska, O. L. (2022). Psykholohichni aspekty individualnoi samorealizatsii [Psychological aspects of individual self-realization]. Bulletin of Alfred Nobel University. 2(24). 108 s. [in Ukrainian]

12. Penkova, N. E., & Shevchenko, V. V. (2019). Problemy sotsialno-psykholohichnoi adaptatsii kursantiv Natsionalnoi Hvardii Ukrainy do navchannia [Problems of socio-psychological adaptation of cadets of the National Guard of Ukraine to study]. Collection of Scientific Works: Psychology, (24), Ivano-Frankivsk: Precarpathian National University Publishing House. S.112-1120. [in Ukrainian]

13. Penkova, N. E., Zahrebelnyi, O. V., & Filonenko, L. V. (2023). Profesijna samorealizatsiia osobystosti [Professional self-realization of the personality]. Scientific Perspectives. 3(33). S. 409. [in Ukrainian]

14. Shevchenko, V. V. (2021). Osoblyvosti motyvatsiinoho komponenta profesiino-psykholohichnoi kompetentnosti viiskovosluzhbovtiv Natsionalnoi Hvardii Ukrainy na etapi profesiinoi pidhotovky [Peculiarities of the motivational component of the professional and psy-

chological competence of military personnel of the National Guard of Ukraine at the stage of professional training]. Theoretical and Applied Problems of Psychology and Social Work. 3(56). S. 220-232. [in Ukrainian]

15. Yaroslavtseva, M. I. (n.d.). Strukturni komponenty profesiinoi samorealizatsii maibutnoho fakhivtsia doshkilnoi osvity [Structural components of professional self-realization of a future specialist in preschool education]. Humanistic Studies. 2014. (29). S. 229-239. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БСЛЯЄВА Анна – аспірант Української державної льотної академії.

Наукові інтереси: самореалізація в професії та її структура.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BIELIAEVA Anna – postgraduate student of the Ukrainian State Aviation Academy.

Scientific interests: the self-realization in the profession and its structure.

Стаття надійшла до редакції 18.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 25.10.2025 р.

УДК 378.147

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-449-453

БОЙКО Любов –

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри суспільних наук
Херсонського навчально-наукового інституту
Національного університету кораблебудування
ім. адм. Макарова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8045-3864>
e-mail: boikolmh@gmail.com

СЕМАКОВА Тетяна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
Херсонського політехнічного фахового коледжу
Національного університету Одеська політехніка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1457-5983>
e-mail: semakova2016@gmail.com

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ДОПОМІЖНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ПІДГОТОВЦІ ОНЛАЙН-ЗАНЬОК ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті досліджується роль штучного інтелекту (ШІ) як допоміжного інструменту при підготовці занять викладачами закладів вищої освіти при дистанційному навчанні. Останнім часом спостерігається значне збільшення використання ШІ в освіті. Проведене авторами опитування студентів щодо використання ними інструментів ШІ показало, що ця тема є актуальною на теперішній момент, адже майже кожен з опитуваних використовує штучний інтелект у той або інший спосіб. Серед великого числа праць, присвячених ШІ, використання його як помічника саме у підготовці до онлайн-занять викладачами ЗВО залишається недостатньо вивченим.

Авторами зазначається, що основними перевагами його застосування є скорочення часу, який витрачають викладачі при підготовці онлайн-занять, дотримання неперервності освіти при нестабільних умовах викладання у воєнний час, підтримка якості та ефективності навчання онлайн, персоналізація завдань для кожного студента та їх диференціація для студентських груп, урізноманітнення завдань для збільшення зацікавленості та мотивації студентів, а також зменшення когнітивного навантаження для викладачів через заміну їх у рутинних процесах та надання вільного часу на педагогічні пошуки та впровадження інновацій.

Результати дослідження підтверджують те, що ШІ, пропонуючи готові шаблони, автоматизуючи рутинні завдання, надаючи великий спектр нових цікавих завдань для певної теми та адаптуючи завдання до роботи з різноманітними групами студентів, покращує та пришвидшує підготовку викладачів до онлайн-занять, сприяє персоналізації та диференціації, що у підсумку підвищує ефективність дистанційних занять, сприяє збереженню стабільності і якості освіти у несприятливих умовах.

Перспективи подальших досліджень бачаємо у емпіричному дослідженні оцінки впливу ШІ на психологічний стан викладачів, які викладають онлайн, та яким чином матеріали, створені за допомогою ШІ, сприяють академічній успішності та мотивації студентів при онлайн-навчанні.

Ключові слова: вища освіта, штучний інтелект, онлайн-заняття, дистанційна освіта, персоналізація, диференціація, студенти.

BOIKO Liubov –

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
of Kherson Educational-Scientific Institute of
National University of Shipbuilding
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8045-3864>
e-mail: boikolmh@gmail.com

SEMAKOV A Tetiana –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
of Kherson Polytechnic College of
Odessa National Polytechnic University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1457-5983>
e-mail: semakova2016@gmail.com

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A SUPPORT TOOL IN PREPARING ONLINE UNIVERSITY CLASSES

The article examines the role of artificial intelligence (AI) as an auxiliary tool in the preparation of classes by teachers of higher education institutions involved in distance learning. Recently, there has been a significant increase in the use of AI in education. A survey conducted by the authors among students on their use of AI tools showed that this topic is relevant at the moment, as almost all respondents use artificial intelligence in one way or another. Among the large number of research works on AI, its use as an assistant in the preparation of online classes by university teachers remains insufficiently studied.

The authors note that the main advantages of its use are a reduction in the time teachers spend preparing online classes, maintaining continuity of education in unstable teaching conditions during wartime, supporting the quality and effectiveness of online learning, personalization of tasks for each student and their differentiation for student groups, diversification of tasks to increase student interest and motivation, and reduction of cognitive load for teachers by replacing them in routine processes and providing free time for pedagogical research and innovation.

The results of the study confirm that AI, by offering ready-made templates, automating routine tasks, providing a wide range of new interesting tasks for a specific topic, and adapting tasks to work with groups of students of different levels, improves and speeds up the preparation of teachers for online classes, promotes personalization and differentiation, which ultimately increases the effectiveness of distance learning, and helps maintain the stability and quality of education in unfavorable conditions.

We see prospects for further research in an empirical study assessing the impact of AI on the psychological state of teachers who teach online, and how materials created using AI contribute to the academic success and motivation of students in online learning.

Keywords: higher education, artificial intelligence, online classes, distance learning, personalization, differentiation, students.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В умовах воєнного стану в Україні викладачі вищих навчальних закладів та закладів фахової освіти, що розташовані на лінії розмежування бойових дій або на тимчасово окупованій території, опинилися в ситуації, коли проведення занять для студентів, які перебувають у різних містах та країнах, можливо здійснювати лише дистанційно через інтернет.

Такий спосіб надання освітніх послуг передбачає широке використання в навчальному процесі цифрових технологій, зокрема інструментів штучного інтелекту (ШІ). Застосування ШІ останнім часом є поширеним не тільки у процесі навчання, бо має свої переваги серед інших онлайн-інструментів. Зокрема, він не потребує встановлення, не вимагає спеціальної підготовки для викладачів і студентів, працює через браузер. Значна частина студентів використовують ШІ у процесі навчання та повсякденному житті. Це засвідчують результати опитування, проведеного серед студентів херсонських ЗВО (ХПФК університету Одеська політехніка та ХННІ Національного університету кораблебудування), 67% з яких підтвердили, що використовують ШІ у різних цілях. У порівнянні з минулим роком, кількість користувачів ШІ істотно зросла (раніше складала 48% студентів).

Це означає, що питання використання ШІ в навчальному процесі потребують різнобічного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз праць іноземних і вітчизняних науковців виявляє різні аспекти використання ШІ в навчанні.

Так, R. Luckin досліджувала роль штучного інтелекту у підтримці індивідуалізації навчання, R. Baker – його застосування в аналітиці та прогнозуванні успішності студентів, ШІ як асистент викладача у вищій освіті та на онлайн-курсах розглядався в роботах A. Goel; M. Perez-Ortiz розглядала інструменти ШІ для покращення успішності в позакласних та неформальних освітніх заходах. Д. Шварц зі Стенфордського університету закликає використовувати ШІ як новий спосіб викладання [1].

Науковці Інституту цифровізації освіти НАПН України О. Спірін, М. Шишкіна, М. Мар'єнко провели майстер-клас «Штучний інтелект – поповнення скриньки цифрових інструментів сучасного педагога», сама назва якого підкреслює ідею про те, що ШІ не замінює викладача, а є допоміжним інструментом у викладанні [2].

У рамках онлайн-проекту «Освіта і наука в умовах війни» у 2024 р. державною науково-педагогічною бібліотекою ім. В.О. Сухомлинського було створено електронний ресурс «Штучний інтелект в системі інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти», який допомагає кращому освоєнню інструментарію ШІ та детально ознайомлює з можливостями його застосування в освітньому процесі [3].

Дослідження застосування ШІ в освіті стосуються філософських тем типу співбуття людини та машини (М. Карп'як), можливостей і перспектив

застосування ІІІ в сфері української освіти (Л. Куцак, А. Коломієць, О. Кушнір, С. Василюк-Зайцева, Г. Косенюк та ін.), ролі ІІІ у підвищенні ефективності дистанційного навчання (В. Пугач), конкретних прикладних питань, наприклад, його застосування при вивченні іноземної мови (Т. Голуб, О. Коваленко, Л. Жигжитова, А. Котковець).

Однак практичне застосування ІІІ як допоміжного інструменту для підготовки до онлайн-занять у ЗВО залишається недостатньо вивченим.

Саме тому метою даного дослідження є роль штучного інтелекту як допоміжного інструменту в підготовці до онлайн-занять у закладах вищої освіти України у воєнний час.

Завдання дослідження полягало у виявленні можливостей, які надає ІІІ студентам при вивченні іноземної мови в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відсутність електроенергії, постійного або часткового доступу до Інтернету, стрес від воєнних дій – усі ці нестабільні умови роботи спричиняють обмеженість у часі на підготовку викладачів до занять.

Серед переваг ІІІ є те, що його використання значно скорочує час на підготовку викладача до онлайн-занять [4]. Інструменти ІІІ дозволяють адаптувати тексти до певного мовного рівня або генерувати різноманітні приклади. Автоматизуючи повторювані завдання, ІІІ дозволяє викладачам більше зосереджуватися на педагогічному плануванні.

ІІІ може генерувати чернетки матеріалів, перероблювати вже існуючий або надавати відсутній матеріал за короткий час [5].

Ще однією проблемою є підтримка якості навчання онлайн. Не маючи змоги ставити стільки питань, як при очному навчанні, запитати викладача про незрозуміле, студенти потребують однозначних, логічно структурованих матеріалів, які вони можуть опановувати самостійно, адже неоднозначні завдання можуть перешкоджати розумінню та знижувати результати навчання. Коли є потреба, ІІІ допомагає викладачам надавати чіткі інструкції та альтернативні пояснення. Викладачі, які використовують інструменти ІІІ у дистанційному навчанні, повідомляють про поліпшення якості занять, зокрема щодо чіткості письмових завдань, організації матеріалів та візуальної підтримки текстового контенту [6]. ІІІ створює матеріали, які легше опанувати студентам, а це покращує загальну якість онлайн-навчання, підвищує ефективність дистанційного навчання, сприяючи автоматизації навчального процесу, персоналізації, підтримці студентів і зменшенню навантаження на викладача [7].

ІІІ дозволяє частково вирішити проблему з неоднорідністю рівнів володіння мовою студентами. Штучний інтелект пропонує практичне рішення цієї проблеми, дозволяючи викладачам ефективно адаптувати матеріали. «ІІІ...може налаштовувати навчальні матеріали для конкретного студента... та створювати, наприклад, персоналізовані підручники. Персоналізовані навчальні матеріали є альтернативою традиційним підручникам і матеріалам, які представляють так

званий «універсальний» підхід до навчання, коли викладач надає один і той же матеріал для усіх студентів» [8]. ІІІ може «персоналізувати завдання для окремого студента та диференціювати завдання для груп студентів, а це дозволяє кожному досягати своїх цілей у своєму темпі [9]. Така адаптивна здатність ІІІ не лише покращує персоналізацію у онлайн-навчанні, але й допомагає викладачам заощаджувати час.

ІІІ дозволяє підтримувати зацікавленість студентів шляхом урізноманітнення цифрових матеріалів. Він може створити широкий спектр завдань, адаптованих до цілей заняття та мовних рівнів студентів. Така гнучкість дозволяє викладачам збагатити комплекс завдань без витрат великої кількості часу на це. Особливо цінним є те, що ІІІ надає завдання різних рівнів складності, що дозволяє викладачу зробити заняття більш цікавими та динамічними, зберігаючи при цьому педагогічний баланс.

Наприклад, завданням для ІІІ було створити 5 питань до тексту з теми “Marine Corrosion” для різних рівнів. Для рівня «вище середнього»:

Why do ship corrosion control programs need to balance protection system renewal with operational and economic factors?

What types of maintenance must these programs include?

Why is drydocking important for planned maintenance work?

What tasks are usually completed during scheduled drydocking periods?

How does continuous shipboard maintenance help extend drydocking intervals?

Для «середнього» рівня:

Why does ship corrosion control need a well-planned maintenance program?

What are the two main types of maintenance mentioned?

What can workers do during drydocking that they cannot do at sea?

Why is early detection important in regular shipboard maintenance?

How does regular maintenance help keep the vessel safe?

Для рівня «нижче середнього»:

Why do ships need a maintenance plan to stop corrosion?

What are the two kinds of maintenance in the text?

What work is done when the ship is in drydock?

What does everyday maintenance on the ship include?

How does maintenance help the ship?

В умовах воєнного часу, коли викладачі часто перебувають у стані фізичної втоми та психологічного виснаження, інструменти ІІІ допомагають викладачам зменшити когнітивні зусилля з методики викладання і замінити викладача у таких рутинних процесах, як створення прикладів, вправ, пояснень [7]. Це дозволяє викладачам бути продуктивними під час стресу, забезпечуючи якість підготовки онлайн-занять.

Ще однією сферою застосування інструментів ІІІ є допомога викладачам у роботі зі студентами,

які через проблеми військового часу (відсутність електроенергії, повітряні тривоги, нестабільний Інтернет) не мали можливості бути присутніми на заняттях онлайн, тому змушені вивчати матеріал асинхронно, у зручний для себе час. Асинхронний режим вимагає від викладачів іноземних мов додаткового часу (крім підготовки до онлайн-занять) на підготовку завдань, пояснень, прикладів, до яких студенти отримають доступ пізніше через електронну пошту, месенджери чи цифрові платформи. Такі завдання може допомогти створити ШІ, причому у вигляді цікавого ігрового квесту, наприклад, з теми Shipboard Welding Safety для студентів спеціальності «Прикладна механіка»: Self-Study Mini-Quest “Survive the Shipyard”.

Ex 1. “Safety Detective” – Find & Fix the Mistakes. Below is a terrible safety report written by a fictional trainee. Students must correct at least 6 safety mistakes.

Bad Report: “I was welding inside the double hull and the space was small, so I asked my friend to come and watch. Then two more guys joined to see how the sparks fly – cool! We kept the door closed so no cold air gets inside. I didn’t switch on the ventilation because it was loud. I forgot my mask but it was only 20 minutes, so it’s fine.”

Your Task: Rewrite the report and correct the mistakes. Use the terms: confined space, ventilation, welding fumes, PPE, respiratory protection.

Ex. 2. “Escape the Double Hull” – Scenario Choice Quiz

Students read each situation and choose A, B, or C. Only one is correct — the others are dangerous!

1. You enter a narrow double-hull space and feel the air is stuffy. What do you do?

A. Start welding quickly and leave before you feel worse.

B. Switch on mechanical ventilation before beginning work.

C. Ask a friend to bring some cold water.

Ex.3. “Vocabulary Bingo” (8 words, 8 definitions). Students draw a 3×3 grid and write any 8 words from the list: ventilation, confined space, PPE, welding fumes, access restriction, hazard, respiratory protection, double hull. You read 8 definitions in random order. They cross out the word. When they get a row – BINGO.

Ex.4. Mini-Presentation: “60 Seconds to Save a Welder”

Students record a 1-minute video/audio where they explain 1 rule of safe welding in confined spaces using at least 3 vocabulary items. This motivates them to attend classes – live explanations are always easier in class than alone!

ШІ може стимулювати педагогічні інновації. За допомогою ШІ можна урізноманітнити формати завдань, зробити їх креативними та цікавими. Замість нудних вправ з граматики чи слововживання (розкрийте дужки, поставивши слово в потрібній формі або оберіть потрібне слово) він пропонує цікаві чи альтернативні варіанти завдань. Він надає завдання дуже швидко, тому у викладачів вивільняється час на експерименти. Така можливість дає змогу створювати більш інтерактивні форми і методики для навчання

онлайн, що підвищує мотивацію та результати навчання студентів.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Результати нашого дослідження підтверджують те, що штучний інтелект може бути ефективним допоміжним інструментом при підготовці онлайн-занять у закладах вищої освіти і надає для цього широкі можливості.

Він покращує підготовку викладачів до онлайн-занять, пришвидшує її, пропонуючи готові шаблони, автоматизує такі завдання, як створення вправ, підбір текстів з певної теми та адаптує їх до роботи з різнорівневими групами студентів, сприяючи диференціації. ШІ зменшує кількість когнітивних зусиль та зберігає час викладачів, ефективно і швидко пропонуючи навчальний матеріал для онлайн-занять. Адже зазвичай підготовка до занять у цифровому середовищі займає більше часу, ніж до традиційних, причому часто відбувається в умовах непередбачуваних ситуацій, як-то: повітряні тривоги, вимкнення електроенергії та нестабільність інтернет-з’єднання.

Загалом, за допомогою ШІ можна перетворити обмеження дистанційної форми навчання на можливості покращення занять. Штучний інтелект не може вирішити усі педагогічні та методичні проблеми, але його найкраще застосування – це бути допоміжним інструментом викладача, забезпечуючи доступність і цікавість матеріалів, підвищуючи ефективність онлайн-занять, підтримуючи викладачів та сприяючи збереженню стабільності і якості вищої освіти навіть у несприятливих умовах.

У майбутньому цікавим буде емпірично дослідити оцінку впливу ШІ на психологічний стан викладачів, які викладають онлайн, та яким чином матеріали, створені за допомогою ШІ, сприяють академічній успішності та мотивації студентів при онлайн-навчанні.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. AI will Transform Teaching and Learning. Let’s get it right. 09.03.2023. URL: <https://hai.stanford.edu/news/ai-will-transform-teaching-and-learning-lets-get-it-right>
2. Майстер-клас «Штучний інтелект – поповнення скриньки цифрових інструментів сучасного педагога» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PXQd5jIYbA>
3. Штучний інтелект в системі інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти. Віртуальний читальний зал освітянина. Рубрика «Освіта і наука в умовах війни» (онлайн-проект). Київ. 2024. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742563/1/3-ER-ai-ias-dt-2024.pdf>
4. Three teachers weekly saving six weeks a year. June 24. 2025. URL: <https://news.gallup.com/poll/691967/three-teachers-weekly-saving-six-weeks-year.aspx>
5. Ober J., Matushevych T., Strutynska O. From challenges to opportunities: Using ICT and AI in Ukrainian education in times of pandemic and War. Journal of OpenInnovation: Technology, Market, and Complexity. 2025. Vol. 11. Issue 4. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S219985312500174X>
6. Berg van den, G. Teachers’ experiences of using artificial intelligence from an open distance learning context: successes, challenges, and strategies for success. Discover Education. 2025. Vol. 4. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s44217-025-00596-2>

7. Пугач В. Штучний інтелект як інструмент підвищення ефективності дистанційного навчання. Педагогіка Безпеки. 2024. Вип. 9. С. 31-36. URL: <https://pedbezpeka.vntu.edu.ua/index.php/pb/article/view/150?>

8. Pokrivcakova S. Preparing teachers for the application of AI-powered technologies in foreign language education. Journal of Language and Cultural Education. 2019. Vol. 7. Issue 3. URL: <https://reference-global.com/article/10.2478/jolace-2019-0025>

9. Бойко Л. М. Переваги та ризики використання штучного інтелекту при викладанні іноземних мов онлайн.: SCIENCE AND EDUCATION IN THE THIRD MILLENNIUM: information technology, education, law, psychology, social security and work, management. International collective monograph. Lublin. Polska. 2025. P. 153-185. URL: <https://zenodo.org/records/16942474>

REFERENCES

1. AI will Transform Teaching and Learning. Let's get it right. 09.03.2023. URL: <https://hai.stanford.edu/news/ai-will-transform-teaching-and-learning-lets-get-it-right> [in English]

2. Maister-klas «Shtuchnyi intelekt – popovnennia skrynky tsyfrovikh instrumentiv suchasnoho pedahoha» [Artificial intelligence – adding to the modern teacher's toolbox of digital tools]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PXQd5jIYbA> [in Ukrainian]

3. Shtuchnyi intelekt v systemi informatsiino-analitychnoho suprovodu tsyfrovoy transformatsii osvity. Virtualnyi chytalnyi zal osvityanyna. Rubryka «Osvita i nauka v umovakh viiny» (onlain-proiekt). (2024). [Artificial intelligence in the information and analytical support system for the digital transformation of education. Virtual reading room for educators]. Kyiv. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742563/1/3-ER-ai-ias-dt-2024.pdf> [in Ukrainian]

4. Three teachers weekly saving six weeks a year. June 24. (2025). URL: <https://news.gallup.com/poll/691967/three-teachers-weekly-saving-six-weeks-year.aspx> [in English]

5. Ober, J., Matushevych, T., Strutynska, O. (2025). From challenges to opportunities: Using ICT and AI in Ukrainian education in times of pandemic and War. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity. Vol. 11. Issue 4. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S219985312500174X> [in English]

6. Berg van den, G. (2025). Teachers' experiences of using artificial intelligence from an open distance learning context: successes, challenges, and strategies for success. Discover Education. Vol. 4. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s44217-025-00596-2> [in English]

7. Puhach, V. (2024). Shtuchnyi intelekt yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti dystantsiinoho navchannia [Artificial intelligence as a tool for improving the effectiveness of distance learning]. Pedahohika Bezpeky. Vyp. 9. S. 31-36. URL: <https://pedbezpeka.vntu.edu.ua/index.php/pb/article/view/150> [in Ukrainian]

8. Pokrivcakova, S. (2019). Preparing teachers for the application of AI-powered technologies in foreign language education. Journal of Language and Cultural Education. Vol. 7. Issue 3. URL: <https://reference-global.com/article/10.2478/jolace-2019-0025> [in English]

9. Boiko, L.M. (2025). Perevahy ta ryzyky vykorystannia shtuchnoho intelektu pry vykladanni inozemnykh mov onlain [Benefits and Risks of Applying Artificial Intelligence in Online Foreign Language Teaching]. SCIENCE AND EDUCATION IN THE THIRD MILLENNIUM: information technology, education, law, psychology, social security and work, management. International collective monograph. Lublin, Polska. P. 153-185. URL: <https://zenodo.org/records/16942474> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БОЙКО Любов – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних наук Херсонського навчально-наукового інституту Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова.

Наукові інтереси: методика викладання іноземних мов у вищій школі.

СЕМАКОВА Тетяна – кандидат педагогічних наук, доцент, викладач Херсонського політехнічного фахового коледжу Національного університету Одеська політехніка.

Наукові інтереси: формування умінь і навичок самоосвітньої діяльності студентів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

BOIKO Liubov – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of Department of Social Sciences, Kherson Educational-Scientific Institute of Admiral Makarov National University of Shipbuilding.

Scientific interests: foreign language teaching methods in higher education.

SEMAKOVA Tetiana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Kherson Polytechnic College of Odessa National Polytechnic University.

Scientific interests: development of students' self-education skills.

Стаття надійшла до редакції 18.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 25.10.2025 р.

УДК 378.147.091.33:[316.77:373.5.011.3-052]

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-453-458

УМАНСЬКА Юлія –

аспірант кафедри

педагогіки і освітнього менеджменту

Вінницького державного педагогічного

університету імені Михайла Коцюбинського

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-8086-1375>

e-mail: klio.12.0936@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ДРАМАТИЗАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ

У статті обґрунтовано актуальність використання методу драматизації у підготовці майбутніх учителів до формування комунікативної культури в учнів. На основі аналізу наукових джерел висвітлено сутність методу драматизації, його особливості, які дозволяють віднести драматизацію до категорії педагогічного методу, як наявність певних педагогічних функцій: